

Deze Koans, - verhalen van en over Zen en Zenmeesters zijn zeer waardevol omwille van hun eenvoud en diepzinnigheid, aangenaam om te lezen, over na te denken of te gebruiken bij meditatie, jammer genoeg onvindbaar op Nederlandstalige site's, deze verhalen zijn uit het Engels vertaald, voor wie deze taal geen barrière is kan op de onderstaande link nog meer verhalen vinden.

Een kopje thee.

Nan-in, een japanese meester gedurende het Meiji tijdperk (1868-1912) kreeg het bezoek van een universiteitsprofessor om hem over Zen te horen praten. Nan-in serveerde de thee. Hij goot het kopje van de bezoeker vol en bleef gieten. De professor bezag de overstroming tot hij zichzelf niet meer kon inhouden." Het kopje is overvol, er kan niets meer bij!" "Zoals dit kopje," zegde Nan-in, "ben jij vervuld van je eigen opinies en speculaties. Hoe kan ik u iets over Zen bijbrengen als je niet eerst je eigen kopje leeg maakt?"

Is dat zo.

Zen meester Hakuin werd door zijn omgeving geprezen als een man die zijn leven oprecht beleefde. In de buurt woonde een mooi Japanees meisje wiens ouders een voedingwinkel openhielden, op een dag ontdekten ze dat hun dochter zwanger was. De ouders reageerden woedend, ze wou niet onthullen wie de vader was maar na lang aandringen en vele ruzies noemde ze uiteindelijk de naam Hakuin. In grote woede gingen ze naar de meester, "Is dat zo?" was alles wat hij antwoordde. Na de geboorte bracht men het kind naar Hakuin, tegen die tijd had hij zijn goede reputatie verloren maar dat leek hem niet te deren, hij verzorgde het kind en haalde melk bij de burens en alles wat voor de verzorging nodig was. Eén jaar later hield de moeder het niet langer uit, ze vertelde haar ouders de waarheid – de werkelijke vader was een jongeman die werkte in de nabijgelegen vismarkt. Onmiddellijk vertrokken de ouders naar Hakuin om vergiffenis te vragen, zich uit te putten in verontschuldigen en het kind terug te halen. Hakuin maakte geen bezwaar, in verband de verwekking van het kind was het enige dat hij erover zegde: "Is dat zo?"

Hoshin's laatste gedicht.

Zen meester Hoshin leefde vele jaren in China, daarna keerde hij weer naar het noordoosten van Japan om zijn leerlingen te onderwijzen. Op hoge ouderdom vertelde hij hen een verhaal dat hij in China hoorde, Dit is dat verhaal. Op de vijfentwintigste december zegde de bejaarde Tokufu tot zijn leerlingen: "Volgend jaar zal ik niet meer in leven zijn dus jullie kunnen me beter goed behandelen de rest van dit jaar." De studenten dachten dat hij een grapje maakte, vermits hij een groothartig leraar was verzorgden ze hem elk om beurt voor de rest van dat jaar. Op Nieuwjaarsavond vertelde Tokufu: "Jullie verzorgden me goed, morgennamiddag als het opgehouden is te sneeuwen verlaat ik jullie." De leerlingen lachten, denkend dat hij door zijn ouderdom nonsens vertelde vermits de nacht helder en zonder sneeuw was. Tegen middernacht begon het echter toch te sneeuwen, de volgende dag vonden ze hun leraar in de meditatiehal – overleden. Hoshin, in verband met dit verhaal, zegde zijn leerlingen: "het is niet noodzakelijk voor een Zenmeester voorspellingen te doen over zijn overlijden, als hij dit wil kan dit.

“Kun jij?” vroeg iemand. “Jawel,” antwoordde Hoshin. “Over zeven dagen zal ik jullie dat tonen. Niemand geloofde dit en de meesten waren dit gesprek vergeten toen Hoshin hen samenriep.

“Zeven dagen geleden,” merkte hij op, “zegde ik jullie te gaan verlaten, het is de gewoonte een afscheidsgedicht te schrijven, ik ben echter geen dichter noch een kalligraaf. Laat iemand mijn laatste woorden optekenen.” Opnieuw dachten ze dat hij een grapje maakte, één van hen begon toch te noteren.

“Ben je klaar?” vroeg Hoshin. “Jawel Meester,” antwoordde de student. Hoshin sprak;

"Ik kwam uit heerlijkheid.

En keer terug naar heerlijkheid.

Wat is dit?"

Er ontbrak nog één regel voor de gebruikelijke vier lijnen dus de leerling zei: ‘Meester, we komen nog één versregel te kort.’

Hoshin, met de brul van een onoverwinnelijke leeuw, riep “Kaa!” en stierf.

Een Boeddha.

In Tokyo tijdens het Meiji tijdperk leefden twee prominente leraren met een totaal verschillend karakter. De ene, Unsho, een instructeur uit Shingon, hield zich strikt aan de voorschriften. Hij dronk nooit alcohol, noch at nog na elf uur 's morgens.

Op een dag bracht Unsho een bezoek aan Tanzan, deze dronk op dat moment wijn waarvan verondersteld werd dat daarvan geen druppel de tong van een Boeddhist mocht beroeren.

"Dag broeder," groette Tanzan hem, "wil je ook iets drinken?"

"Ik drink nooit !" verklaarde Unsho plechtig.

"Iemand die nooit drinkt is niet eens menselijk," zegde Tanzan.

"Bedoeld ge werkelijk mij onmenselijk te noemen alleen maar omdat ik voor mezelf geen alcoholische drank duld?" verklaarde Unsho in woede. "Als ik dan niet menselijk ben, wat ban ik dan wel?"

"Een Boeddha," antwoordde Tanzan.

Modderige weg.

Tanzan en Ekido reisden eens samen op een modderige weg, striemende regen bleef vallen. Gekomen aan een bocht in de weg, ontmoetten ze een bevallig meisje in een lange zijden kimono, onmogelijk hiermee gekleed het kruispunt over te steken.

"Kom op, meisje" sprak Tanzan. Haar in de armen nemend droeg hij haar naar de overkant.

Ekido sprak geen woord meer tot ze 's nachts de tempel bereikten waar ze zouden logeren.

Toen kon hij zich niet langer beheersen, "wij monikken komen niet in de buurt van vrouwen," zegde hij tegen Tanzan, "vooral niet als ze jong en bevallig zijn. Dit is gevaarlijk. Waarom deed je dat?"

"Ik liet het meisje daar achter," sprak Tanzan, "En jij draagt ze nog steeds bij je?"

Een gesprek inwisselen voor logement.

Vooropgesteld dat hij met de bewoners een discussie kan aangaan en winnen aangaande Boeddhisme kan een rondreizend monnik verblijven in een Zen tempel, indien hij theologisch wordt verslagen moet hij verder trekken.

In een tempel in het noordelijke deel van Japan verbleven twee monniken, de oudste was geleerd, de jongere wat minder begaafd en had slechts één oog.

Een rondzwervende monnik kwam langs en vroeg onderdak, hen beleefd verzoekend te mogen debatteren over de sublieme leer. De oudere broeder, moe van een ganse dag studie vroeg de jongere het debat aan te gaan. “Ga en laat de dialoog in stilte verlopen,” waarschuwde hij nog.

Aldus vertrokken de jongere monnik en de vreemdeling naar het schrijn en zetten zich. Kort daarna stond de vreemdeling op en ging naar de oudere broeder zeggende: “Uw jongere broeder is een wonderbaarlijk man, hij heeft me verslagen.”

“Vertel me het verloop van het gesprek,” vroeg de oudere.

“Wel,” verklaarde de reiziger, “Eerst hield ik een vinger op, verbeeldend Boeddha, de Verlichte, uw broer verhief dan twee vingers, symboliserend de Boeddha en zijn lering. Daarop verhief ik drie vingers, symbool van Boeddha, zijn lering én zijn volgelingen, het harmonieuze leven onderhoudend. Daarop sloeg hij met zijn vuist tegen mijn gezicht, beduidend dat deze drie tot één realisatie komen. Aldus won hij deze theologische uitwisseling en verloor ik het recht hier te verblijven.” Hierbij verliet de reiziger het klooster.

De jongere broeder dook op vragend “Waar is die kerel naartoe?”

“Ik heb begrepen dat jij als overwinnaar uit het debat bent gekomen.”

“Heb niets gewonnen. Ik ga hem eens goed aframmelen.”

“Vertel me het verloop van het gesprek,” vroeg de oudere voor de tweede maal.

“Wel,” Zodra we neerzaten toonde hij me één vinger, me beledigend omdat ik slechts één oog heb. Vermits hij een vreemdeling was wou ik beleefd blijven en toonde twee vingers, hem feliciterend dat hij twee ogen heeft. Toen toonde de onbeleefde rekel drie vingers, suggererend dat we samen drie ogen hebben. Toen werd ik kwaad en gaf hem een mep, hij liep echter weg en eindigde dit zo!”

Visitekaartje.

Keichu, de grote Zen meester van het Meiji tijdperk, was het hoofd van Tofuku, een kathedraal in Kyoto. Op een dag wenste de gouverneur van Kyoto hem voor een eerste maal te ontmoeten.

Zijn vertegenwoordiger overhandigde het kaartje van de gouverneur waarop stond: Kitagaki, Gouverneur van Kyoto.

"Ik heb geen zaken met een dergelijke kerel," sprak Keichu tot deze vertegenwoordiger. "Zeg hem weg te gaan."

De vertegenwoordiger bracht het kaartje terug met verontschuldiging. "Dit was mijn vergissing," sprak de gouverneur, met een pen doorstreepte hij de woorden 'Gouverneur van Kyoto'. Vraag het de meester opnieuw."

"Oh, is het Kitagaki?" verklaarde de meester toen hij ditmaal het kaartje zag. "Deze kerel wil ik ontmoeten."

De Sutras publiceren.

Tetsugen, een volgeling van Zen in Japan, besloot de Sutras te drukken die op dat moment alleen verkrijgbaar waren in het Chinees. De boeken zouden worden gedrukt met houten blokken in een uitgave van zeventuizend exemplaren, een geweldige onderneming.

Tetsugen begon al reizend giften te verzamelen voor dit doel. Een aantal sympathisanten gaven hem honderd goudstukken, meestal ontving hij echter slechts kleine hoeveelheden munten. Hij bedankte elk donor met dezelfde gratie. Na tien jaar had Tetsugen voldoende bijeengehaald om te starten aan zijn taak.

Op dat moment gebeurde het dat de Uji rivier overstroomde met hongersnood tot gevolg.

Tetsugen gebruikte de fondsen die hij had verzameld voor de boeken en gebruikte het om de mensen te behoeden van ontbering. Opnieuw moest hij beginnen geld in te zamelen.

Een aantal jaren later kwam een besmettelijke epidemie over het land. Opnieuw gaf Tetsugen wat hij verzamelde uit om de mensen te helpen. Voor de derde keer startte hij met collecteren en na twintig jaar was zijn wens vervuld. De drukblokken die de eerste editie van de sutras produceerden zijn vandaag nog te vinden in het Obaku klooster te Kyoto.

De Japanners vertellen hun kinderen dat Tetsugen drie sets vervaardigde van de Sutras en dat de eerste twee onzichtbare versies de derde ver overtreffen.

Goed en kwaad.

Toen Bankei zijn vervolmakings- meditatieweek hield werd dit bijgewoond door leerlingen van vele delen van Japan. Tijdens één van deze bijeenkomsten werd een leerling betrapt op stelen. Deze zaak werd voorgelegd aan Bankei met het verzoek deze schuldige uit te sluiten.

Bankei negeerde de hele zaak

Later werd dezelfde student betrapt bij een gelijkaardig feit en opnieuw negeerde Bankei het gebeuren, dit ergerde de andere leerlingen, ze stelden een petitie op om de dief weg te sturen, zoniet zouden ze met z'n allen weggaan.

Toen Bankei de petitie had gelezen riep hij allen tezamen. "Jullie zijn verstandige broeders," sprak hij. "Jullie weten wat goed is en wat niet goed is. Ga rustig ergens anders verder studeren als je dat wenst, deze broeder echter kent niet het verschil tussen juist en verkeerd.

Wie zal het hem leren als ik het niet doe? Ik houd hem hier zelfs als jullie allemaal weggaan." Een waterval van tranen reinigde het aangezicht van de leerling die had gestolen, elk verlangen ooit nog iets te stelen was uit hem verdwenen.

Die kan geven moet dankbaar zijn.

Toen Seitsetsu, meester van Engaku te Kamakura plaatsgebrek in het klooster ondervond om zijn leerlingen onderdak te bieden drong een uitbreiding zich op. Umezu Seibei, een handelaar van Edo besloot hiervoor vijfhonderd goudstukken te schenken en bracht het geld naar de meester.

Seitseiku zegde: "In orde, ik zal dit aannemen."

Umezu gaf Seitsetsu de zak met goudstukken maar betoonde zich ontevreden met de houding van de leraar. Sommigen moeten een heel jaar zien rond te komen met drie goudstukken en hij werd niet eens bedankt voor deze vijfhonderd.

"In deze zak zitten vijfhonderd goudstukken," gaf Umezu nog eens als hint.

"Dat heb je daarnet al gezegd," antwoordde Seitsetsu.

"Zelfs al ben ik een rijk handelaar, Vijfhonderd goudstukken is een hoop geld," zegde Umezu.

"Wil je dat ik je hiervoor bedank?" vroeg Seitsetsu.

"Dat zou wel mogen," antwoordde Umezu.

"Waarom zou ik?" ondervroeg Seitsetsu. "De gever zou moeten dankbaar zijn."

Het ware pad.

Net voor Ninakawa overleed kreeg hij bezoek van Zen meester Ikkyu. “Zal ik u voorleiden?” vroeg Ikkyu.

Ninakawa antwoordde: “Ik kwam alleen naar hier en ik ga alleen hiervandaan, welke hulp zou je me hierbij kunnen bieden?”

Ikkyu vroeg: “Als je denkt dat je werkelijk komt en gaat is dat uw misleiding. Laat mij u het pad tonen waarop er geen komen is en geen gaan.” Met deze woorden onthulde Ikkyu het pad zo duidelijk dat Ninakawa glimlachte en overging.

De poorten van het paradijs.

Nobushige, een soldaat kwam naar Hakuin en vroeg: “Bestaat er werkelijk een hemel en een hel?”

“Wie ben jij?” vroeg Hakuin.

“ik ben samoerai,” antwoordde de krijger.

“Jij bent soldaat!” verklaarde Hakuin, “Welk heerser zou u willen als bewaker? Uw aangezicht lijkt op dat van een bedelaar.”

Nobushige werd hierdoor zo kwaad dat hij zijn zwaard begon te trekken, maar Hakuin ging verder: “Ach, je hebt een zwaard! Uw wapen is vermoedelijk te bot om zelfs maar mijn hoofd af te hakken.”

Toen Nobushige zijn zwaard ophief tegenover Hakuin merkte deze op: “Hierbij open de poort naar de hel !”

Bij deze woorden, versted van de waardige kalmte van de meester borg hij het zwaard weer in de schede en boog.

“Hierbij open de poort naar de hemel,” zegde Hakuin.

Temperament.

Een Zen leerling kwam bij Bankei en kloeg: “Meester, ik heb een onbeheersbaar temperament. Hoe kan ik dit verhelpen?”

“Je hebt werkelijk iets zeer raars,” antwoordde Bankei. “Laat me zien wat je hebt.”

“Zomaar op dit moment kan ik u dat niet tonen,” antwoordde de leerling.

“Wanneer kun je me het dan tonen?” vroeg Bankei.

“Het komt onverwacht op,” antwoordde de leerling.

“Dan,” concludeerde Bankei, “kan het niet je eigen ware natuur zijn. Als het dat was zou je me het op elk willekeurig moment kunnen tonen. Op het moment van je geboorte had je het niet, je ouders hebben het je niet gegeven. Denk daarover na.”

Ware voorspoed.

Een rijk man vroeg Sengai een tekst te schrijven aangaande voortdurende voorspoed voor zijn familie zodat deze van generatie op generatie zou kunnen worden overgedragen.

Sengai verkreeg een groot stuk papier en schreef: “Vader sterft, zoon sterft, kleinzoon sterft.”

De rijke man werd kwaad. “Ik vroeg je iets te schrijven voor het geluk van mijn familie!

Waarom maak jij er een klucht van?”

“Dit is zeker niet als grap bedoeld,” verklaarde Sengai. “Indien voor je eigen overlijden uw zoon zou gaan zal je verdriet zeer groot zijn. Indien je kleinzoon zou gaan voor je zoon zul je beiden een gebroken hart hebben. Indien in uw familie, generatie na generatie, overlijdens plaatsvinden zoals ik opschreef zal dit de natuurlijke gang van zaken zijn, dat noem ik voorspoed.”

Meer Koans vindt u op deze (Engelstalige) site =
<http://www.ashidakim.com/zenkoans/zenindex.html>

Werden reeds eerder besproken

Srimad Bhagavatan, Hindoe tekst uit de veda's, zie

<http://www.arsfloreat.nl/documents/Wijsheid.pdf>

Lao Tsu en de Tao Te ching, uitgewerkte versie op

<http://www.verbodengeschriften.nl/html/overlaotzuendetaoteching.html>

Boeddha en zijn leer, vele mooie en goed leesbare Sutta's op

<http://www.sleuteltoezicht.nl/hlp055.htm>

Een Christelijk geïnspireerde Mystieke tekst, De wolk van niet-weten zie

<http://www.sporenvangod.nl/wolk-van-niet-weten.html>

De Bhagavad Gita; Pareltjes over zelfkennis, handeling, toewijding, zie

<http://www.arsfloreat.nl/documents/Gita.pdf>

Frederik van Eeden; zie

<http://verbodengeschriften.nl/html/dekleinejohannes.hertaling%281886%29...>

Het ThomasEvangelie; zie <http://www.thomasevangelie.nl/>

Goed Gezelschap; teksten uit de Vedanta filosofie, zie

<http://www.arsfloreat.nl/documents/Goed.pdf>